

**UCHWAŁA NR XXXI/266/2022
RADY MIEJSKIEJ W RACIĄŻU
z dnia 30 maja 2022 r.**

w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Miasto Raciąż na lata 2022-2024

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jedn.: Dz. U. z 2022 r. poz. 559 z późn. zm.) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2022 r., poz. 447) Rada Miejska w Raciążu uchwała co następuje:

§1.

Przyjmuje się „*Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Miasto Raciąż na lata 2022-2024*” którego treść stanowi załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie Uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Raciąża.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej

/-/ Paweł Chrzanowski

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE MIASTO RACIĄŻ NA LATA 2022 – 2024

I. WSTĘP

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Miasto Raciąż na lata 2022-2024 wyznacza zespół działań mających na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekunczo-wychowawczych, w procesie przywracania zdolności tych rodzin do prawidłowego funkcjonowania w szczególności poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Realizowane w ramach programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekunczej.

Rodzina stanowi dla dziecka najlepsze naturalne środowisko, w którym otoczone jest opieką i ma możliwość zaspokajania swoich potrzeb. Kształtuje jego osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Rodzina jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Sprawowanie władzy rodzicielskiej polega głównie na opiece i wychowaniu dziecka oraz dbałości o jego prawidłowy rozwój, ochronę zdrowia, umożliwienie edukacji oraz rozwijanie talentów. Powinna ona przede wszystkim chronić interes dziecka oraz realizować w praktyce zasadę ochrony jego dobra. Dziecko pozostaje pod władzą rodzicielską do pełnoletności tj. ukończenia 18 roku życia. W sytuacji, gdy przez patologię w środowisku rodzinnym, nieudolność wychowawczą rodziców bądź pozostawanie w sytuacji kryzysowej dobro to jest zagrożone, dziecko powinno być chronione przez władze publiczne.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny może zagrażać szereg czynników, wśród

których istotną rolę odgrywają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną, czyli taką, która nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i innych członków rodziny oraz pomyślnie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji kryzysowych. Problemy występujące w takiej rodzinie są często złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Alkoholizm, narkomania, przemoc niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, to głównie problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy również problem ubóstwa, czy długotrwałego bezrobocia. Są one najczęściej przyczyną niedostosowania społecznego dzieci.

W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi, moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Dlatego, jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników przeludni medycznych, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji mających kontakt z rodziną.

Celem polityki prorodzinnej państwa z punktu widzenia ochrony dobra dziecka jest wspieranie i pomoc ukierunkowana na przezwyciężenie trudności i usamodzielnienie poprzez wskazanie sposobów wyjścia z sytuacji kryzysowej i odpowiednie wsparcie materialne.

Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloproblemowej, należy kierować się zasadą podstawowej roli rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo-wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie. Stąd założeniem Programu jest wsparcie rodziny naturalnej, już na etapie, gdy problemy się zaczynają oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę.

II . PODSTAWA PRAWNA

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Miasto Raciąż na lata 2022-2024 został opracowany w oparciu o następujące przepisy prawa:

- 1) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 ze zm.),
- 2) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, (tekst jedn.: Dz. U. z 2022 r. poz. 447),
- 3) ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jedn.: Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.),
- 4) ustawa z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (tekst jedn.: Dz. U. z 2020 r. poz. 1321),
- 5) ustawa o pomocy państwa w wychowaniu dzieci z dnia 11 lutego 2016 roku, (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 2407 z późn. zm.),
- 6) ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, (tekst jedn.: Dz. U. z 2021 r. poz.1249),
- 7) ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn.: Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.),
- 8) ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jedn.: Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.),
- 9) ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2022 r. poz. 615),
- 10) ustawa z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, (tekst jedn.: Dz. U. z 2021 r. poz. 877 z późn. zm.),
- 11) ustawa z dnia 5 grudnia 2014 roku o Karcie Dużej Rodziny, (tekst jedn.: Dz. U. z 2021 r. poz.1744),
- 12) ustawa z dnia 25 lutego 1964 roku Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tekst jedn.: Dz. U. z 2020 r. poz. 1359),
- 13) ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jedn.: Dz. U. z 2022 r. poz. 559 z późn. zm.).

Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych ośrodek pomocy społecznej udziela wsparcia, które polega na analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie, wzmocnieniu roli i funkcji rodziny, rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny, podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny, pomocy w integracji rodziny, przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny i dążeniu do reintegracji rodziny. Wspieranie rodziny prowadzone jest w dwóch formach – pracy z rodziną oraz pomocy w opiece i wychowaniu dziecka. Rodzina przeżywająca trudności w sprawowaniu opieki i wychowaniu dziecka otrzymuje wsparcie poprzez działania instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny, placówek wsparcia dziennego oraz rodzin wspierających. Rodzina wspierająca we współpracy z asystentem rodziny pomaga rodzinie przeżywającej trudności w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego, a także w kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych. Praca z rodziną prowadzona jest w szczególności poprzez konsultacje i poradnictwo specjalistyczne, terapię, usługi dla rodzin z dziećmi, w tym usługi opiekuńcze i specjalistyczne, pomoc prawną w zakresie prawa rodzinnego oraz organizowanie grup wsparcia lub grup samopomocowych. Praca z rodziną prowadzona jest również w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną

Do zadań asystenta rodziny należy: opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną (zakres realizowanych działań, terminy ich realizacji i przewidywane efekty) we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym, który przeprowadzał w tej rodzinie wywiad środowiskowy i występował do Kierownika ośrodka z wnioskiem o przydzielenie asystenta rodziny, a w przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej również z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej zgodnie z planem pracy z rodziną skoordynowanym z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej, udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych i wychowawczych z dziećmi, wspieranie aktywności społecznej rodzin, motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, dzielenie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu

pracy zarobkowej, motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych, udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych, podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin, prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci, realizacja zadań określonych w ustawie o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem", prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną, dokonywanie, nie rzadziej niż co pół roku okresowej oceny sytuacji rodziny, monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną, sporządzanie na wniosek sądu opinii o rodzinie i jej członkach, współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny, współpraca z zespołem interdyscyplinarnym w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, systematyczne podnoszenie swoich kwalifikacji w zakresie pracy z dzieckiem i rodziną. Liczba rodzin, z którymi asystent może w tym samym czasie prowadzić pracę nie może przekroczyć 15.

III. CEL GŁÓWNY

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w procesie przywracania ich zdolności do prawidłowego funkcjonowania.

IV. CELE SZCZEGÓLNE

1. Diagnozowanie i analiza środowisk rodzinnych poprzez:

- 1) wywiad środowiskowy w rodzinie przeżywającej trudności opiekuńczo-wychowawcze,
- 2) pracę socjalną polegającą na rozpoznaniu deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku przedszkolnym lub szkolnym i równieśniczym,
- 3) konsultacje ze specjalistami w celu sprecyzowania czynników mających wpływ na dysfunkcyjność rodziny.

2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny poprzez:

- 1) objęcie dożywianiem dzieci w przedszkolach, uczniów szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych na terenie placówek oświatowych, do których uczęszczają dzieci i młodzież z terenu Gminy Miasto Raciaż ,
- 2) monitorowanie zagrożeń dotyczących sytuacji zdrowotnej dzieci poprzez kontakt i współpracę z placówkami służby zdrowia,
- 3) zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom w ramach ustawy o pomocy społecznej, między innymi poprzez przyznawanie zasiłków na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych.

3. Rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny, zapewnienie jej specjalistycznego poradnictwa i wsparcia poprzez :

- 1) umożliwienie rodzinom korzystania ze wsparcia asystenta rodziny, którego zadaniem jest organizowanie pracy z rodziną w miejscu zamieszkania bądź w miejscu wskazanym przez rodzinę,
- 2) tworzenie rodzin wspierających, które będą wspierały rodziny przeżywające trudności opiekuńczo-wychowawcze,
- 3) umożliwienie rodzinom przeżywającym trudności korzystania z pomocy rodzin wspierających, które przy wsparciu asystenta rodziny pomagają w opiece i wychowaniu dzieci, prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych,
- 4) pomoc rodzinom przeżywającym trudności w dostępie do konsultacji i specjalistycznego poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, terapeutycznego,
- 5) pomoc rodzinom przeżywającym trudności w dostępie do poradnictwa prawnego, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego.

4. Zapobieganie powstaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących poprzez:

- 1) systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez asystenta rodziny, pracowników socjalnych, wychowawców i nauczycieli, pedagogów szkolnych, funkcjonariuszy Policji, kuratorów sądowych społecznych i zawodowych oraz przedstawicieli innych zawodów kontaktujących się z rodziną, w tym z placówkami służby zdrowia,

- 2) motywowanie członków rodzin do podejmowania działań na rzecz ograniczenia bądź niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii leczenia uzależnień – współpraca z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołem Interdyscyplinarnym, Policją, podjęciem terapii dla ofiar oraz sprawców przemocy domowej,
- 3) angażowanie rodzin do udziału w projektach, szkoleniach rozwijających umiejętności planowania swojej przyszłości zawodowej i osobistej oraz motywujących do podjęcia pracy,
- 4) angażowanie i motywowanie rodzin oraz pomoc w dostępie do korzystania ze specjalistycznego wsparcia dla rodziców w celu podniesienia umiejętności opiekunczo-wychowawczych, wzmocnienia poczucia odpowiedzialności za własną sytuację życiową, dostarczenie wiedzy na temat prawidłowego wypełniania obowiązków rodzicielskich,
- 5) współpracę z podmiotami, instytucjami działającymi w środowisku lokalnym, w szczególności z przedszkolami, szkołami, Policją placówkami służby zdrowia, Sądem Rejonowym w Płońsku, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Płońsku, w celu poprawy sytuacji rodzinnej pod względem zdrowotnym, materialnym i społecznym,
- 6) informowanie o miejscach i formach pomocy rodzinom będącym w kryzysie.

5. Dążenie do reintegracji rodzin poprzez:

- 1) pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbudowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami, pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny naturalnej, przywracanie prawidłowego funkcjonowania rodzin, poprzez wsparcie asystenta rodziny.

6. Podejmowanie działań profilaktycznych poprzez:

- 1) udział w kampaniach, których celem jest wzmocnienie rodziny i jej roli w społeczeństwie,
- 2) udział w projektach współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, mających na celu poprawę jakości życia rodzin.

V. ADRESACI PROGRAMU

Rodziny wychowujące dzieci, zamieszkałe na terenie Gminy Miasto Raciąż przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych dotknięte przemocą, problemem uzależnień, zagrożone ubóstwem oraz rodziny, z których dzieci zostały umieszczone w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.

VI. ŹRÓDŁO FINANSOWANIA

Środki na realizację Programu będą pochodzić z budżetu Gminy Miasto Raciąż, budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych pozyskiwanych z innych źródeł (konkursy, program, projekty).

VII. REALIZATORZY PROGRAMU

Program będzie realizowany przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Raciążu we współpracy z instytucjami:

- **Urzędem Miejskim w Raciążu** w zakresie wspierania lokalnych programów dotyczących rodzin zastępczych oraz rodzin zagrożonych kryzysem,
- **Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Płońsku** w zakresie udzielania pomocy i wsparcia w rozwiązywaniu problemów dotyczących rodzin zastępczych oraz rodzin zagrożonych kryzysem, zapewniania dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, udzielania wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze oraz podejmowania czynności w ramach procedury "Niebieska Karta",
- **Sądem Rejonowym w Płońsku III Wydziałem Rodzinnym i Nieletnich** w zakresie orzekania z zakresu prawa rodzinnego i opiekunczego,
- **Kuratorami sądowymi** społecznymi i zawodowymi w zakresie wykonywania zadań o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym związanym z wykonywaniem postanowień i orzeczeń sądu oraz prowadzenia czynności w ramach procedury "Niebieska Karta".
- **Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Raciążu** w zakresie zapewnienia osobom uzależnionym i ich rodzinom oraz ofiarom przemocy w rodzinie

dostępu do specjalistycznych form wsparcia, organizacji, finansowania i współfinansowania wypoczynku zimowego, letniego w formie kolonii z programem profilaktycznym w szczególności dla dzieci z rodzin dotkniętych problemem uzależnienia od alkoholu oraz przemocy w rodzinie, wspierania alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży (w tym pozalekcyjnych działań profilaktycznych, opiekuńczo-wychowawczych, kulturalno-oświatowych, sportowych, rekreacyjnych, itp.) oraz podejmowania czynności w ramach procedury “Niebieska Karta”.

- **Zespołem Interdyscyplinarnym w Raciążu** w zakresie integrowania i koordynowania działań wszystkich instytucji oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, wspierania osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy, podejmowania i prowadzenia czynności w ramach procedury “Niebieska Karta).

- **Komisariatem Policji w Raciążu** w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa rodzinom, dzieciom i młodzieży na terenie Gminy Miasto Raciąż, podejmowania, realizacji i monitorowania czynności w ramach procedury “Niebieska Karta”, prowadzenia działań profilaktycznych mających na celu przeciwdziałanie przestępczości i uzależnieniem wśród dzieci i młodzieży.

- **Miejskim Centrum Kultury Sportu i Rekreacji w Raciążu** w zakresie zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży szczególnie z rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze poprzez dostęp do kultury, sztuki i zajęć sportowych, organizowania pozaszkolnych i pozalekcyjnych form spędzania czasu wolnego mających na celu rozwijanie pasji, zainteresowań i talentów np. tanecznych, plastycznych, wokalnych itp.

- **Miejskim Przedszkolem w Raciążu, Szkołą Podstawową w Raciążu, Zespołem Szkół w Raciążu** w zakresie realizacji szkolnych programów profilaktycznych, edukacyjnych, wychowawczych, wsparcia pedagogicznego dla rodziców i dzieci, pomocy w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, uświadamiania rodzicom potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży, organizowania czasu wolnego dla dzieci (zajęcia pedagogicznej socjoterapeutyczne, pomoc w odrabianiu lekcji), podejmowania czynności w ramach procedury “Niebieska Karta”.

- **Placówkami Służby Zdrowia w Raciążu** w zakresie zapewnienia opieki i profilaktyki zdrowotnej oraz terapia rodzinna, podejmowania czynności w ramach procedury

“Niebieska Karta”.

- **Parafią Rzymskokatolicką pw. św. Wojciecha w Raciążu** w zakresie wspierania działań na rzecz rodziny oraz upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny.

- **Organizacjami pozarządowymi** i innymi podmiotami prowadzącymi działalność w obszarze wspierania rodziny oraz przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie w zakresie zagospodarowania czasu wolnego oraz promowanie aktywności dzieci i młodzieży poprzez propagowanie działalności klubowej, sportowej, rekreacyjnej i kulturalnej.

VIII. MONITOROWANIE PROGRAMU

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Raciążu będzie co roku przedstawiał Radzie Miejskiej w Raciążu sprawozdanie z realizacji Programu.